

szonyok alapján a Boronkai-berek szélén csak a kisebb kiemelkedéseken volt alkalmi megtelepedés és csak az őskorban és a római korban.

Munkatársak: Cserép Tamás ásatási technikus és Balla Krisztián rajzoló.

NÉMETH PÉTER GERGELY

240. Marcali, Gombai-felső szántó

(Somogy megye) Ró, Kö

2008. november 7-én Marcali város polgármesteri hivatala bejelentését követő helyszínelés során római épületre, valamint középkori településre utaló felszíni nyomokat találtunk. A lelőhely a város ÉK-i részén található, beépítetlen területen, csak a vasúti pálya érinti. A római épület kiterjedését később egy esetleges szondázó ásatással lehet tisztázni.

KÖLTŐ LÁSZLÓ – NÉMETH PÉTER GERGELY

241. Maroslele, Panahát, Legelő

(Csongrád megye) U, R, Sza, Kk

2008. augusztus 15. és október 15. között megelőző régészeti feltárást végeztünk az épülő M43 autópálya 2. sz. lelőhelyén (M43 2. lh.). Marosleletől ÉNy-ra kb. 3 km-re, a Tisza-Maros torkolatától 10 km-re ÉK-re, a Száraz-ér és a Porgány-ér összefolyásánál húzódó dűnevonulaton helyezkedik el. A löszhát átlagosan 1,5 m-re emelkedik ki a környező ártérből, melynek tengerszint feletti magassága 79 m körüli. Legmagasabb pontján végzett ásatást Trogmayer Ottó 1963-ban. Ettől az autópálya nyomvonalára mintegy 100 m-re D-re, a magasabb terepfelületet elkerülve, a „mélyebben” fekvő területeken halad át. Az 1963-as és a jelenlegi ásatás, a helyszíni terepbejárások és a domborzati viszonyok alapján a neolitikus lelőhely valószínű méretei elérhetik a 15 ha-os nagyságot.

A terület vízrajzát, terepfelületét É-D-i irányban haladó, egykori vízfolyások medrei szabják meg. Az eredetileg feltárássra kijelölt 34 000 m²-en 6 ilyen É-D-i irányú dombhát, vízfolyás figyelhető meg. Meglepetésünkre régészeti jelenségek nemcsak a magasabban fekvő hátakon, dombokon jelentkeztek, hanem a mélyebb, vízjárta részeken is, ami egyértelműen mutatja, hogy bizonyos időszakokban szárazabb éghajlat uralkodott a térségben.

Többszöri megtelepedés igen, de sűrű településhálózat nem jellemző a feltárt területre. Összesen 231 régészeti jelenséget tártunk fel. A középső neolitikum korai időszakán kívül csak a tiszapolgári kultúra, illetve szóróványosan szarmata és késő középkori telepjelenségeket találtunk.

PALUCH TIBOR

242. Maroslele, Pernyehát

(Csongrád megye) R, B, N?

Az M43 autópálya 3. sz. lelőhelyének építési területén 2008. október 16. és november 28. között végeztünk

megelőző feltárást. A lelőhely a Maroslele–Hódmezővásárhely közötti műút jobb oldalán, közvetlenül Maroslele É-i határában helyezkedik el. A feltárássra kijelölt nagyság elérte a 34 000 m²-t, amelyen összesen 170 objektum folyt jelentkezett, viszonylag egyenletes, laza eloszlásban.

A megkutatott területen három korszak emlékményét találtuk meg. Legnagyobb meglepetést a középső rézkor–késő rézkor közötti átmenetre datálható hunyadihalmi csoport néhány objektumának előkerülése jelentette a feltárt terület DK-i, a műúthoz közel eső részében. A néhány gödör közös jellemzője, hogy mindegyikből nagy mennyiségű leletanyag került elő, köztük a jellegzetes ún. korongos tapadású fül.

Az objektumok egy részéből nem került elő korhatarozó leletanyag, de a településszerkezet alapján ezek a régészeti objektumok is a lelőhelyet meghatározó *korai bronzkori* településhez tartozhattak.

A korszak települési emlékményének kb. 80%-át a feltárt területen szétszórva, objektumcsoportokban elhelyezkedő gödrök alkották. Általános jellemzőjük, hogy bár változó méretekben jelentek meg, de összességében kis mennyiségű leletanyagot tartalmaztak. A leletanyag a nagyrévi kultúra korai időszakába sorolja a lelőhelyet, de a kerámiatöredékeken a Makó-kultúra késői időszakának jellegzetességei is megfigyelhetők. A korszakba sorolható jelenségek közé még néhány cölöplyuk, illetve kisebb árok-, árokszakasz tartozott.

Egy Ny–K-i tájolású csontváz valószínűleg népvándorlás kori. Sírgödre téglalap alakú, sarkai lekerekítettek. A csontváz mellett mellékletet nem találtunk, így időrendi besorolása kérdéses.

PALUCH TIBOR

243. Martonyi, Szúnyog-tető

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Kö

A Nováki Gyula által 1998-ban felmért késő bronzkori erődített telep fémkereső műszeres felderítésére 2008. május–júniusban 3 munkanapot fordítottunk. Cél az volt, hogy az eddig csak bizonytalanul keltezett lelőhelyről egyértelműen datáló tárgyakat gyűjtsünk, valamint megelőzzük az esetleges rablásokat. A lelőhelyen munkánk során 24 db, régészeti korokba keltezhető fémtárgyat találtunk. Az előkerült tárgyak egy 1707-es érmén, egy vas nyílhegyen és egy középkori bronzgyűrűn kívül a késő bronzkorba keltezhetőek.

A késő bronzkori bronztárgyak szinte kivétel nélkül az erődített település legmagasabb részén, a Szúnyog-dombon és annak szűkebb környezetében kerültek elő. A lándzsahegy, tokos balta és fűrészpenge töredékeken valamint különböző méretű öntecseken kívül egy 5 tárgyból álló kisebb bronzkincset is sikerült feltárnunk és dokumentálnunk. A Szúnyog-domb ÉK-i lejtőjén a sáncperemtől kb. 15 m-re, a felszín közelébe elásott kis bronzdepó 4 – feltehetőleg a füleinél összekötött – tokos baltát és egy geometrikus mintával díszített karperecet